

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 23/2020-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. januára 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditsa a Libora Duľu predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti Slovenská autobusová doprava Zvolen, akciová spoločnosť, Balkán 53, Zvolen, IČO 36054666, zastúpenej Advokátskou kanceláriou GABE – BB, s. r. o., Profesora Sáru 44, Banská Bystrica, v mene ktorej koná advokátka a konateľka JUDr. Gabriela Muránska Matušková, PhD., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 30 Up 221/2019 z 11. júna 2019 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, ako aj postupom Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 30 Up 221/2019, ktorý spočíval vo vydaní výzvy z 26. augusta 2019 a následnom postúpení veci Okresnému súdu Nitra, a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti Slovenská autobusová doprava Zvolen, akciová spoločnosť, o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a argumentácia v ústavnej sťažnosti

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. septembra 2019 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti Slovenská autobusová doprava Zvolen, akciová spoločnosť, Balkán 53, Zvolen, IČO 36054666 (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpenej Advokátskou kanceláriou GABE – BB, s. r. o., Profesora Sáru 44, Banská Bystrica, v mene ktorej koná advokátka a konateľka JUDr. Gabriela Muránska Matušková, PhD., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 30 Up 221/2019 z 11. júna 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu“) a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, ako aj postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 30 Up 221/2019, ktorý spočíval vo vydaní výzvy z 26. augusta 2019 a následnom postúpení veci Okresnému súdu Nitra.

2.1 Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ v procesnej pozícii žalobcu si v upomínacom konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 30 Up 221/2019 návrhom na vydanie platobného rozkazu uplatnil nárok na zaplatenie sumy 88 055,02 € s príslušenstvom. Okresný súd uvedenému návrhu v celom rozsahu vyhovel a 15. marca 2019 vydal vo veci platobný rozkaz. Proti uvedenému platobnému rozkazu podal žalovaný odpor (5. apríla 2019), ktorý síce podal elektronicky do elektronickej schránky okresného súdu, avšak nebol podaný prostredníctvom na to určeného elektronickeho formulára. Vzhľadom na uvedené okresný súd obsadený vyšším súdnym úradníkom uznesením z 24. apríla 2019 odmietol odpor žalovaného proti predmetnému platobnému rozkazu. Proti tomuto uzneseniu podal žalovaný sťažnosť, v ktorej namietal, že odmietnutie odporu je nesprávne, pretože žalovaný nebol v platobnom rozkaze poučený o následkoch spojených s tým, že ak nepodá odpor elektronicky

prostredníctvom na to určeného elektronického formulára, bude takýto odpor odmietnutý. Na základe tejto sťažnosti vydal okresný súd obsadený sudcom napadnuté uznesenie, ktorým zrušil uznesenie okresného súdu o odmietnutí odporu a vec v celom rozsahu vrátil vyššiemu súdnemu úradníkovi na nové rozhodnutie o podanom odpore proti platobnému rozkazu. Napadnuté uznesenie bolo sťažovateľovi doručené do elektronickej schránky jeho právneho zástupcu a nadobudlo právoplatnosť 30. júla 2019.

2.2 Následne okresný súd opätovne doručil žalovanému platobný rozkaz z 15. marca 2019 (8. júla 2019) a žalovaný proti platobnému rozkazu opätovne podal odpor (17. júla 2019). Okresný súd potom vyzval sťažovateľa, aby sa vyjadril k odporu žalovaného doručenému okresnému súdu 17. júla 2019, a zároveň ho vyzval, aby v lehote 15 dní od doručenia tejto výzvy navrhol pokračovanie v konaní na súde príslušnom na prejednanie veci. Upovedomením o postúpení veci z 24. septembra 2019 okresný súd napokon postúpil vec Okresnému súdu Nitra.

3. Sťažovateľ okresnému súdu v prvom rade vytýkal, že mu nebola doručená sťažnosť žalovaného proti uzneseniu, ktorým bol odmietnutý odpor proti platobnému rozkazu. Sťažovateľ síce z elektronického súdneho spisu zistil, že žalovaný podal predmetnú sťažnosť, a obratom k nej vypracoval vyjadrenie, ktoré odoslal elektronicke 12. júna 2019, ale napadnuté uznesenie bolo vydané už 11. júna 2019. Sťažovateľ poukazuje na to, že podľa § 15 ods. 1 zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a o doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o upomínacom konaní“) sa na konanie podľa tohto zákona použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Sťažovateľ preto dôvodí, že vo vzťahu k sťažnosti proti odmietnutiu odporu proti platobnému rozkazu a jej doručovaniu sa mali aplikovať základné princípy sporového konania z Civilného sporového poriadku. Sťažovateľ tvrdí, že ak mu okresný súd nedoručil sťažnosť žalovaného proti odmietnutiu odporu proti platobnému rozkazu, porušil jeho právo na spravodlivý proces, pretože sťažovateľ nemohol konajúcemu súdu predniesť svoju argumentáciu týkajúcu sa správnosti odmietnutia odporu proti platobnému rozkazu. Sťažovateľ poukázal aj na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), podľa ktorej je právo strán sporu na doručenie procesných podaní ostatných strán sporu súčasťou práva na spravodlivý proces.

4. Ďalej sťažovateľ poukazuje na to, že žalovaný bol v platobnom rozkaze poučený v súlade so zákonom, resp. poučenie v platobnom rozkaze neobsahovalo nedostatky, ktoré by mohli mať za následok zrušenie odmietnutia odporu proti platobnému rozkazu. Na zrušenie uznesenia o odmietnutí odporu preto podľa sťažovateľa neexistoval zákonný dôvod. Napadnuté uznesenie okresného súdu preto sťažovateľ považuje za arbitrárne a svojvoľné, a teda majúce za následok porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie. Okrem toho sťažovateľ tvrdí, že odpor žalovaného neobsahuje zákonné náležitosti podľa § 11 ods. 3 a 4 zákona o upomínacom konaní, preto mal byť odmietnutý bez ohľadu na skutočnosť, že nebol podaný na predpísanom elektronickom formulári.

5. Vo vzťahu k právomoci ústavného súdu vo vzťahu k napadnutému uzneseniu sťažovateľ uviedol, že táto je daná, lebo už nemá iné opravné prostriedky, ktoré by mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytoval a na ktorých použitie by bol oprávnený podľa osobitných predpisov. Sťažovateľ si zároveň uvedomoval, že v predmetnom konaní nebolo vydané konečné rozhodnutie (sporové konanie pokračuje na Okresnom súde Nitra, pozn.), ale zastáva názor, že v prejednávanom prípade existujú konkrétne relevantné negatívne dôsledky, ktoré sa vzťahujú na výsledok súdneho konania, ktorý už nebude možné korigovať ďalším procesným postupom pred Okresným súdom Nitra. Sťažovateľ totiž poukázal na skutočnosť, že časť jeho žalovanej pohľadávky je už premlčaná (resp. bola premlčaná v momente podania návrhu na vydanie platobného rozkazu, pozn.) a v prebiehajúcom konaní musí konajúci súd prihliadať na námietku premlčania (ktorú vzniesol žalovaný v odpore z 5. apríla 2019 a aj v odpore zo 17. júla 2019, pozn.). Ale ak by platobný rozkaz nebol zrušený, mohol by si sťažovateľ na základe tohto platobného rozkazu ako exekučného titulu vymáhať od žalovaného aj premlčanú časť pohľadávky. Z tohto dôvodu má posúdenie zákonnosti a ústavnosti napadnutého uznesenia pre sťažovateľa zásadný význam aj napriek skutočnosti, že nejde o konečné rozhodnutie v predmetnej veci, pretože v časti o zaplatenie premlčanej časti nároku v prebiehajúcom konaní bude sťažovateľ neúspešný a túto skutočnosť už nemôže korigovať v prebiehajúcom konaní.

6. Sťažovateľ napádal aj postup okresného súdu spočívajúci vo vydaní výzvy z 26. augusta 2019 a následnom postúpení veci Okresnému súdu Nitra. Podľa sťažovateľa mal okresný súd po vydaní napadnutého uznesenia odmietnuť odpor proti platobnému rozkazu zo 17. júla 2019 ako oneskorene podaný a rovnako mal odmietnuť odpor proti platobnému rozkazu z 5. apríla 2019 ako neodôvodnený. Postup, akým konal okresný súd, preto považuje za arbitrárny a svojvoľný, ktorý v konečnom dôsledku viedol k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu a jeho práva na spravodlivé súdne konanie.

7. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„I. Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovuje, že základné právo sťažovateľa Slovenská autobusová doprava Zvolen, akciová spoločnosť, IČO: 36 054 666, so sídlom Balkán 53, 960 95 Zvolen, zapísaného v Obchodnom registri Okresného súdu Banská Bystrica, oddiel: Sa, vložka číslo 701/S, na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, uznesením Okresného súdu Banská Bystrica zo dňa 11.06.2019, sp. zn. 30Up/221/2019, porušené bolo.

II. Ústavný súd Slovenskej republiky uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica zo dňa 11.06.2019, sp. zn. 30Up/221/2019, zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

III. Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovuje, že základné právo sťažovateľa Slovenská autobusová doprava Zvolen, akciová spoločnosť, IČO: 36 054 666, so sídlom Balkán 53, 960 95 Zvolen, zapísaného v Obchodnom registri Okresného súdu Banská Bystrica, oddiel: Sa, vložka číslo 701/S, na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, výzvou Okresného súdu Banská Bystrica zo dňa 26.08.2019, sp. zn. 30Up/221/2019, porušené bolo.

IV. Ústavný súd Slovenskej republiky výzvu Okresného súdu Banská Bystrica zo dňa 26.08.2019, sp. zn. 30Up/221/2019 a upovedomenie Okresného súdu Banská Bystrica o postúpení veci zo dňa 24.09.2019, sp. zn. 30Up/221/2019 zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Banská Bystrica na ďalšie konanie. Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje Okresnému súdu Banská Bystrica, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 30Up/221/2019

obnovil stav pred porušením základných práv sťažovateľa uvedených v bode III tohto nálezu.

V. Ústavný súd Slovenskej republiky ukladá Okresnému súdu Banská Bystrica povinnosť uhradiť sťažovateľovi Slovenská autobusová doprava Zvolen, akciová spoločnosť, IČO: 36 054 666, so sídlom Balkán 53, 960 95 Zvolen, zapísanému v Obchodnom registri Okresného súdu Banská Bystrica, oddiel: Sa, vložka číslo 701/S, trovy právneho zastúpenia vo výške 415,51 EUR na účet jeho právneho zástupcu, číslo účtu: [REDACTED], v lehote do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 131 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy v trojčlenných senátoch. Senát sa uznáva nadpolovičnou väčšinou svojich členov.

11. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

12. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

13. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,

d) ktorý je neprípustný,

e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,

f) ktorý je podaný oneskorene,

g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

15. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

16.1 Podľa § 11 ods. 1, 2, 3 a 4 zákona o upomínacom konaní proti platobnému rozkazu môže žalovaný podať odpor, ktorý musí byť vecne odôvodnený. Podaním odporu sa platobný rozkaz zrušuje; to neplatí, ak bol odpor odmietnutý. Podaný odpor nemožno vziať späť.

Ak sa odpor podáva elektronickými prostriedkami, musí byť podaný prostredníctvom na to určeného elektronického formulára, ktorý musí byť autorizovaný podľa osobitného predpisu.

Ak sú žalobca a žalovaný účtovnými jednotkami, žalovaný musí v podanom odpore uviesť, či mu bola doručená faktúra ohľadom uplatňovaného nároku, akým spôsobom s ňou naložil a či voči nemu uplatňovaný nárok eviduje alebo evidoval vo svojom účtovníctve a ak ho neeviduje, z akých dôvodov.

Ak žalobca v návrhu urobil vyhlásenie podľa § 3 ods. 5, žalovaný musí okrem skutočností podľa odseku 3 v odpore uviesť, či faktúru žalobcu, ktorá sa týka uplatneného nároku, uviedol vo svojom kontrolnom výkaze podľa osobitného predpisu. Ak žalovaný faktúru v kontrolnom výkaze uviedol, na odôvodnenie odporu musí uviesť také skutočnosti, ktoré závažným spôsobom spochybňujú žalobcom uplatnený nárok, a svoje tvrdenia musí v lehote na podanie odporu osvedčiť listinnými dôkazmi, na ktoré sa odvoláva; inak sa odpor nepovažuje za vecne odôvodnený.

16.2 Podľa § 12 ods. 1 zákona o upomínacom konaní súd bez toho, aby vyzýval žalobcu na vyjadrenie, odmietne odpor podaný

- a) neoprávnenou osobou,
- b) oneskorene,
- c) elektronickými prostriedkami inak ako podľa § 11 ods. 2,
- d) bez vecného odôvodnenia.

16.3 Podľa § 12 ods. 4 zákona o upomínacom konaní proti uzneseniu o odmietnutí odporu je prípustná sťažnosť.

16.4 Podľa § 14 ods. 1 zákona o upomínacom konaní odpor, ktorý súd neodmietol, odošle žalobcovi bez zbytočného odkladu spolu s výzvou, aby sa k nemu v lehote 15 dní vyjadril a aby v tej istej lehote navrhol pokračovanie v konaní na súde príslušnom na prejednanie veci podľa Civilného sporového poriadku.

16.5 Podľa § 14 ods. 2 zákona o upomínacom konaní márnym uplynutím lehoty na podanie návrhu na pokračovanie v konaní podľa odseku 1 sa konanie zastavuje. O náhrade trov konania rozhodne súd na návrh.

16.6 Podľa § 15 ods. 6 zákona o upomínacom konaní v konaní podľa tohto zákona koná a rozhoduje vyšší súdny úradník vrátane rozhodovania o zastavení konania. Sudca v konaní koná a rozhoduje o sťažnostiach proti rozhodnutiam vyššieho súdneho úradníka. Ak sa sťažnosti vyhovie v plnom rozsahu, rozhodnutie nemusí obsahovať odôvodnenie.

17. Podľa § 265 ods. 1 Civilného sporového poriadku ak je možné vo veci samej alebo o jej časti rozhodnúť na základe skutočností tvrdených žalobcom, o ktorých súd nemá pochybnosti, najmä ak tieto skutočnosti vyplývajú z listinných dôkazov, možno o žalobe rozhodnúť bez vyjadrenia žalovaného a bez nariadenia pojednávania aj platobným rozkazom, v ktorom sa žalovanému uloží, aby do 15 dní od doručenia zaplatil uplatnenú peňažnú pohľadávku alebo jej časť a nahradil trovy konania alebo aby v tej istej lehote podal odpor. Výrok o trovách konania sa na účely konania o platobnom rozkaze považuje za uznesenie.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

18. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

19. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

20. Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd [čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy (napr. I. ÚS 13/00, I. ÚS 49/01)].

21. Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy).

22. Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre pravidelne pripomína, že nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00).

23. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmavať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01).

III.A K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu

24. Podstatou sťažovateľových námietok vo vzťahu k napadnutému uzneseniu okresného súdu je jeho tvrdenie, že toto napadnuté uznesenie je nezákonné a zároveň nezvratne zasahuje do jeho procesného postavenia vo vzťahu k premlčanej časti ním

uplatnenej pohľadávky, čím došlo podľa neho k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. K porušeniu týchto práv malo dôjsť aj tým, že okresný súd nedal sťažovateľovi možnosť vyjadriť sa k sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu o odmietnutí odporu proti platobnému rozkazu.

25. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity (bod 20 odôvodnenia tohto uznesenia) je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

26. V nadväznosti na to ústavný súd pripomína, že v rámci konania o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy zásadne preskúmava len právoplatné rozhodnutia, a to v tom zmysle, že musí ísť o rozhodnutia, ktorými sa konanie vo veci samej právoplatne skončilo. Z princípu subsidiarity totiž vyplýva, že sťažnosť možno zásadne prerokovať a rozhodnúť o nej až po tom, ako napadnuté konanie bude skončené. V zmysle uvedeného v konaní, ktoré v čase predbežného prerokovania sťažnosti ústavným súdom stále prebieha, nemožno uvažovať o splnení tejto požiadavky (IV. ÚS 361/2010, I. ÚS 161/2017).

27.1 Podľa už zhrnutého skutkového stavu (body 2.1 a 2.2 odôvodnenia tohto uznesenia) predmetné konanie pokračuje ďalej pred Okresným súdom Nitra. Sťažovateľ túto skutočnosť uznal, ale poukazoval na to, že v tomto konaní už nebude úspešný vo vzťahu k časti ním žalovanej pohľadávky, ktorá je premlčaná, lebo žalovaný vzniesol námietku premlčania. Sťažovateľ správne poukázal na to, že v prebiehajúcim súdnom konaní túto skutočnosť už nebude môcť žiadnym spôsobom ovplyvniť, a preto mala podľa neho otázka posúdenia opodstatnenosti, resp. neopodstatnenosti odporu zásadný

význam vo vzťahu k zásahu do jeho práv vlastníť majetok a na spravodlivé súdne konanie. Ústavný súd sa stotožňuje s názorom sťažovateľa, že napriek neskončenému súdnemu konaniu je otázka posúdenia premlčanej časti pohľadávky po vznesení námietky premlčania pomerne jednoznačná (najmä ak sám sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti celkom otvorene potvrdzuje, že ide o premlčanú pohľadávku, pozn.). Ústavný súd sa ale nestotožňuje so sťažovateľovým hodnotením, že by predmetná situácia mohla nezvratným spôsobom zasiahnuť do jeho ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných základných práv alebo slobôd, konkrétne do základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie (právo vlastníť majetok sťažovateľ neuviedol vo svojom petite, spomenul ho iba v odôvodnení ústavnej sťažnosti, preto túto časť považoval ústavný súd iba za súčasť sťažnostnej argumentácie, pozn.). Zo základného práva na súdnu ochranu totiž v žiadnom prípade nemožno vyvodiť nárok na súdne osvedčenie naturálnej obligácie (premlčanej pohľadávky) aj po vznesení relevantnej námietky premlčania. To, že v prípade, ak by okresný súd odmietol odpor proti platobnému rozkazu, v konečnom dôsledku by osvedčil právoplatným platobným rozkazom práve takúto pohľadávku, nemožno považovať dôkaz o porušení základného práva na súdnu ochranu, ak sa tak napokon nestalo. Takáto situácia by mohla nastať iba za presne špecifikovaných podmienok, t. j. ak by žalovaný podal nespôsobilý odpor proti platobnému rozkazu a tento by bol následne právoplatne odmietnutý. V prípade, ak sa tak nestalo (v predmetnej veci totiž nebol odpor proti platobnému rozkazu právoplatne odmietnutý, hoci je sťažovateľ toho názoru, že mal byť, pozn.), nemôže sťažovateľ argumentovať touto možnosťou a zamieňať si ju s porušením svojho základného práva na súdnu ochranu.

27.2 Ústavný súd v konaní o ústavnej sťažnosti navyše nemá právomoc posudzovať, či bol alebo nebol odpor proti platobnému rozkazu v upomínacom konaní vecne odôvodnený. Toto je úlohou príslušného všeobecného súdu, keďže ide o otázku zákonnosti, ktorá nemá ústavnoprávnu relevanciu. Vo vzťahu k samotnému napadnutému uzneseniu okresného súdu zužuje možnosti ústavného súdu aj fakt, že napadnuté uznesenie nemuselo obsahovať odôvodnenie (§ 15 ods. 6 zákona o upomínacom konaní), pretože išlo o rozhodnutie sudcu, ktorý rozhodol o sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka.

28. Ústavný súd vo vzťahu k námietke sťažovateľa týkajúcej sa nedoručenia sťažnosti proti uzneseniu o odmietnutí odporu proti platobnému rozkazu poukazuje v prvom rade na charakter upomínacieho konania, ktoré predstavuje skrátený (zjednodušený) spôsob konania a v porovnaní s obvyklým priebehom konania vykazuje výrazné odlišnosti. Najdôležitejšou odlišnosťou je, že v upomínacom konaní nie je pred vydaním rozhodnutia zisťovaný úplný skutkový stav ako pred vydaním iného rozhodnutia vo veci samej, skúmané je splnenie procesných podmienok. Na vydanie samotného platobného rozkazu nie je potrebné vyjadrenie protistrany, podľa § 12 ods. 1 zákona o upomínacom konaní môže súd odmietnuť odpor proti platobnému rozkazu aj bez toho, aby vyzýval žalobcu na vyjadrenie, čiže celkom zjavne je tu v určitých procesných aspektoch obmedzená povinnosť konajúceho súdu bezodkladne doručovať podanie sporovej strany jej protistrane. K nedoručeniu sťažnosti proti uzneseniu o odmietnutí odporu proti platobnému rozkazu ústavný súd opakuje, že okrem už opísanej „zjednodušenosti“ skráteného konania navyše išlo o situáciu, keď rozhodoval sudca o sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka. Výsledné rozhodnutie, teda napadnuté uznesenie, navyše ani nemuselo obsahovať riadne odôvodnenie. Napokon ústavný súd dodáva, že k predmetnej sťažnosti sa sťažovateľ v ďalšom priebehu konania (pred vydaním konečného rozhodnutia, pozn.) mohol vyjadriť. Ústavný súd preto konštatuje, že sťažovateľov argument, ktorý poukazuje na judikatúru (najvyššieho súdu, ústavného súdu aj Európskeho súdu pre ľudské práva) týkajúcu sa doručovania podaní protistrany v odvolacom a dovolacom konaní, nemožno vzťahovať aj na upomínacie konanie.

29. Z už citovaného § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov.

Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

30. Vo všeobecnosti platí, že hoci aj nesprávne rozhodnutie procesnej povahy nemožno spravidla samo osebe kvalifikovať ako také pochybenie všeobecného súdu, ktoré by svojou intenzitou zakladalo možnosť vyslovenia porušenia základných práv a slobôd. Ústavný súd na záver dodáva, že pokiaľ ide o medze zasahovania ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ústavnému súdu neprislúcha hodnotiť každé porušenie ustanovenia relevantného právneho predpisu, pretože nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonnosti (obdobne napr. II. ÚS 1/95, II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08, I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06, I. ÚS 88/07). Ústavný súd ako ochranca ústavnosti môže zasahovať do rozhodnutí všeobecných súdov iba vtedy, ak by bolo konkrétne porušenie zákona naviazané na porušenie ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných základných práv alebo slobôd, čo sa vzhľadom na už uvedené v tomto prípade nenastalo.

31. Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením okresného súdu (body 27.1 a 27.2 odôvodnenia tohto uznesenia) a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu (bod 28 odôvodnenia tohto uznesenia), a obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých vyslovenia porušenia sa sťažovateľ domáha, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.B K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu, ktorý spočíval vo vydaní výzvy z 26. augusta 2019

32. Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti namietal, že jeho základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie boli porušené aj postupom okresného súdu po vydaní napadnutého uznesenia, t. j. vydaním výzvy okresného súdu z 26. augusta 2019.

33. Napadnutou výzvou okresný súd vyzval sťažovateľa, aby sa v stanovenej lehote vyjadril k odporu žalovaného doručenému súdu 17. júla 2019, a zároveň, aby v stanovenej lehote navrhol pokračovanie v konaní. Tento postup okresného súdu ale vychádza z relevantných ustanovení zákona o upomínacom konaní (§ 14). Zo samotnej ústavnej sťažnosti, ako aj z upovedomenia o postúpení veci z 24. septembra 2019 je navyše zrejmé, že sťažovateľ na základe tejto napadnutej výzvy navrhol pokračovanie v konaní, ktoré v súčasnosti prebieha na Okresnom súde Nitra.

34. V zmysle ustálenej súdnej praxe ústavného súdu postup a rozhodnutie všeobecného súdu, ktoré vychádzajú z aplikácie konkrétnej procesnoprávnej úpravy, nemožno hodnotiť ako porušovanie základných ľudských práv (napr. I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 81/00).

35. Ústavný súd posúdil postup okresného súdu pri vydaní napadnutej výzvy ako postup, ktorý v plnej miere vychádza z aplikácie § 14 zákona o upomínacom konaní. Navyše napadnutou výzvou adresovanou sťažovateľovi okresný súd nerozhodoval o žiadnych právach a ani o postavení sťažovateľa v predmetnom konaní. Je síce pravda, že ak by sťažovateľ v zákonom stanovenej lehote (§ 14 ods. 1 zákona o upomínacom konaní) nenavrhol pokračovanie v konaní, predmetné konanie by sa zastavilo. Tento následok (zastavenie konanie) by ale nenastal na základe napadnutej výzvy, ale nastal by priamo zo zákona (§ 14 ods. 2 zákona o upomínacom konaní). Samotnou napadnutou výzvou preto nemohol okresný súd zasiahnuť do sťažovateľovho základného práva

na súdnu ochranu. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd podotýka, že argumentácia sťažovateľa v ústavnej sťažnosti, ktorou napádal predmetnú, výzvu nesedí ani gramaticky („...konajúci súd tým, že výzvou zo dňa 26.08.2019 vyzval sťažovateľa, aby sa v lehote 15 dní vyjadril k odporu č. 2 žalovaného a aby a lehote 15 dní navrhol pokračovanie v konaní na súde príslušnom podľa Civilného sporového poriadku, rozhodol arbitrárne a svojvoľne...“), pretože iba samotnou výzvou podľa príslušného procesného ustanovenia adresovanou strane v konaní okresný súd nerozhodol o žiadnom aspekte predmetného konania.

36. Ústavný súd preto dospel k záveru, že v tomto prípade neexistuje žiadna vzájomná príčinná súvislosť medzi postupom okresného súdu po vydaní napadnutého uznesenia vydaním napadnutej výzvy a namietaným porušením základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu. Z uvedeného dôvodu odmietol ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

37. Po odmietnutí ústavnej sťažnosti ako celku už bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v petite jeho ústavnej sťažnosti, pretože rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v danom prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. januára 2020

Miroslav DURÍŠ
predseda senátu